

klas 6
dossier



AFRIKA

The collage features several elements: a desert landscape with palm trees and a hillside; the Great Sphinx and pyramids in Egypt; a map of Africa with a legend and skull icons indicating threat levels; a woman with a traditional metal collar; a silhouette of a giraffe and acacia tree; a stylized portrait of Nelson Mandela; and a woman carrying a bundle of sticks on her back.

Legend:

- zeer ernstig bedreigde landen
- ernstig bedreigde landen
- Sahel-gordel

Map Labels: Senegal, Burkina-Faso, Rwanda, Burundi, Kenya, Tanzania, Zambia, Zimbabwe, Mozambique, Botswana.

INLEIDING

Zoals je aan de beginpagina kunt zien zijn er veel problemen in erg veel landen van Afrika.

Een aantal van die problemen worden kort in het dossier aan de orde gesteld en besproken.

Maar Afrika ook een prachtig werelddeel. Denk alleen al aan de prachtige natuurgebieden en de dieren die er leven.

Natuurlijk gaan we hier ook naar kijken.

Ook lezen we over drie bijzondere volkeren.

Dit gebeurt door middel van een verhaal. Aan deze verhalen is een **LEESTAAK** gekoppeld.

De topografische opdracht is anders dan je tot nu toe gewend bent. We gaan meer werken met de atlas en kaarten. Die kun je op je iPad downloaden.

Natuurlijk ook in dit dossier een mix van allerlei opdrachten en puzzels. We nemen een kijkje bij de Victoria-waterval, doen onderzoekingen in het land Nigeria, bekijken het weer en de natuur, maken kennis met de Sahel, bekijken het klimaat, speuren naar delfstoffen, maken een topo-safari door Kenia en Tanzania, bezoeken Marokko, houden een woestijntocht en maken kennis met Afrikaanse records en... we zullen nog wel iets vergeten zijn...



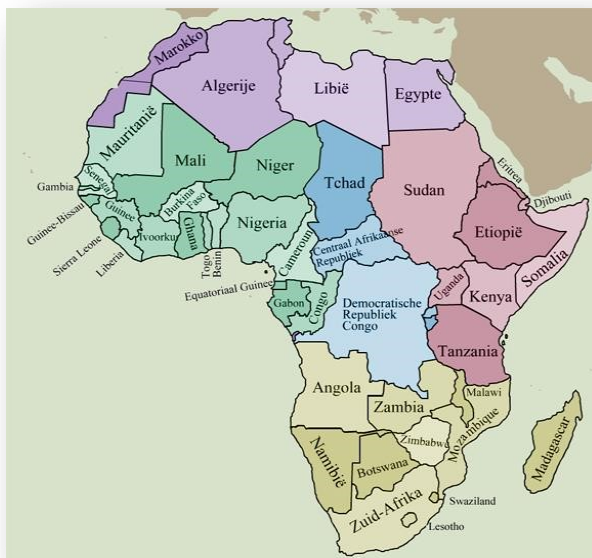
Puzzel:

Afrikaanse landen

Hieronder staan de namen van zeven Afrikaanse landen. Maar van iedere naam zijn de letters door elkaar geraakt.

Welke landen zijn het?

- BAZIMA _____
- PYTEEG _____
- HANAG _____
- NOLAAG _____
- KAMOKOR _____
- IREGINA _____
- KOVIOSTUR _____



TOPGRAFISCHE OPDRACHT

Je moet de topografische opdracht maken met behulp van kaart 66 in de atlas. Welke landen liggen in het vak en noteer ook de hoofdstad van elk land

	Land:	Hoofdstad:
Vak E6	1 _____	_____
	2 _____	_____
Vak G4	1 _____	_____
	2 _____	_____
	3 _____	_____
	4 _____	_____
Vak D1	1 _____	_____
	2 _____	_____

Van welke hoofdstad zie je hieronder de coördinaten en noteer ook het land waarvan het de hoofdstad is.

	Land:	Hoofdstad:
18° Z.B. en 46° O.L.	_____	_____
23° Z.B. en 17° O.L.	_____	_____
30° NB. en 31° O.L.	_____	_____



34° NB. en 7° W.L. _____

1. Welke vulkaan ligt op de Canarische eilanden en wat is zijn hoogte?

2. Wat is de hoogste berg van Madagaskar en hoe hoog is hij?

3. Hoe diep is het Natal-bekken? _____.
4. Tussen Welke jaren werd Marokko onafhankelijk? Tussen _____ en _____.
5. Tussen welke jaren werd Angola onafhankelijk? Tussen _____ en _____.



Baobabs bomen in Madagaskar

6. Hoe warm is het in de Sahara in juli? _____ En in januari? _____
7. Hoe warm is het in Kaapstad in januari? _____ En in juli? _____
8. Wat zijn de buurlanden van Botswana?



Ait-Ben-Haddou in Marokko

Kleur op de kaart alle landen die in de topografische opdracht voorkomen!
Geef elk land een eigen kleur.



WERELDDEEL van PROBLEMEN

Vrijwel alle landen van Afrika behoren tot ‘de derde wereld’. Deze landen hebben vele problemen en krijgen hulp van de ‘rijke landen’. Dit noemen we ontwikkelingshulp. Deze hulp bestaat niet alleen uit het geven van geld, maar er zijn ook vele mensen en speciale organisaties die proberen de situatie voor de mensen in Afrika te verbeteren.

Per dag (!) sterven er in Afrika duizenden mensen en een groot deel daarvan zijn kinderen. Hoe komt dat? Welke oorzaken zijn er?



1. Armoede

Veel mensen in Afrika zijn arm. Ze moeten elke dag proberen om aan eten te komen en hebben niet de mogelijkheden zoals wij die kennen (even naar de supermarkt).

2. Ziekten

Een tekort aan voedingsstoffen maakt een mens sneller ziek. Daarnaast zorgen dieren voor ziekten (malariamug) en breken er door een tekort aan geneesmiddelen epidemieën uit.

Al jaren is een aidsepidemie een zeer groot, dodelijk, probleem. En in 2014 nog de Ebola epidemie in west Afrika

3. Droogte / plagen

Veel gebieden in Afrika kennen lange perioden (soms jarenlang) waarin het niet regent. Je begrijpt dat dit zeer slecht is voor de landbouw en voor de voedselvoorziening. Hongersnood is het gevolg.

Een ander verschijnsel zijn de insectenplagen. Vaak zijn het miljoenen sprinkhanen die van akker naar akker trekken en zo'n akker binnen een paar uur kaal vreten.

4. Onrust / oorlog

In vele Afrikaanse landen is het onrustig. Groepen die tegen andere groepen gaan vechten en elkaar uitmoorden (Hutu's en Tutsi's in 1994), dictators die vooral aan zichzelf denken, blank tegen zwart. Regelmatig komen dit soort toestanden in het nieuws.

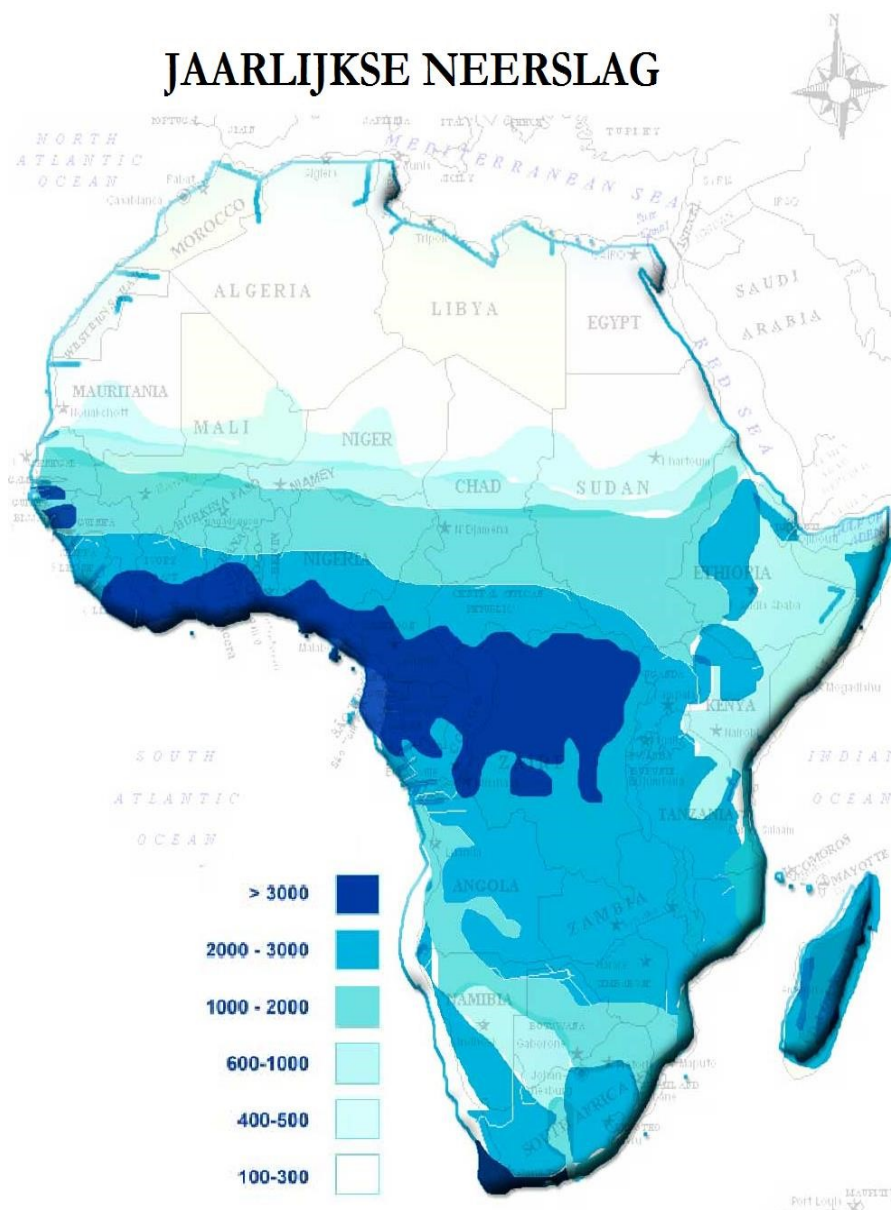
Op dit moment zijn er veel problemen met terrorisme in onder andere west Afrika (Boko Haram) en oost Afrika (al-Shabaab) Hierdoor sterven veel onschuldige mensen.

5. Ontwikkeling

Veel landen hebben, ook door bovenstaande, moeite met de ontwikkeling van hun land. Er is weinig industrie, de landbouw gaat moeizaam, er zijn slechte verbindingen, slechte faciliteiten (onderwijs, dokters, materialen...) Ook met de ontwikkelingshulp verloopt de ontwikkeling toch zeer moeizaam.

Maar: voor alle landen van Afrika geldt niet hetzelfde. De problemen en de ontwikkeling verschillen per land.

Wat je eigenlijk goed tot je moet laten doordringen is hoe blij je mag zijn dat je hier op Aruba leeft en dat de dingen waar jij een 'probleem van maakt' niet te vergelijken zijn (en weinig voorstellen) met de problemen van miljarden mensen op aarde, waarvan velen in Afrika.

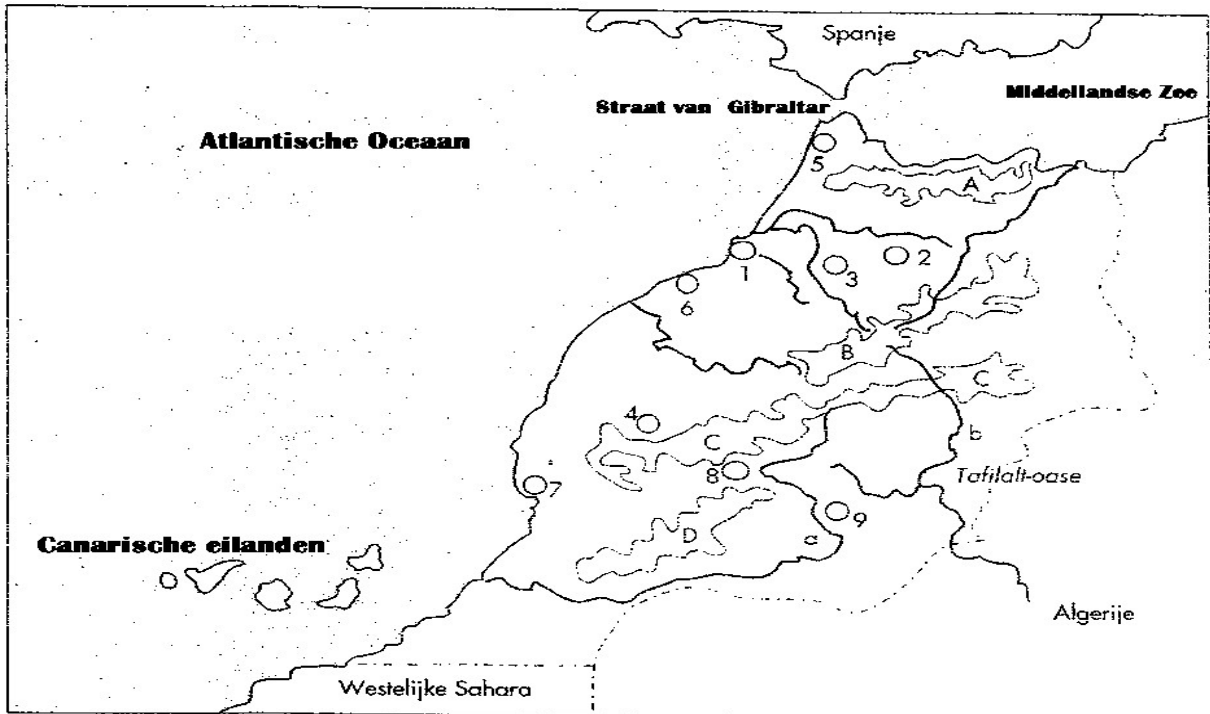


Gebrek aan regen bevordert duidelijk hongersnood. Nog altijd krijgen sommige gedeelten van Afrika veel regen maar hebben toch hongersnood. De reden hiervan is

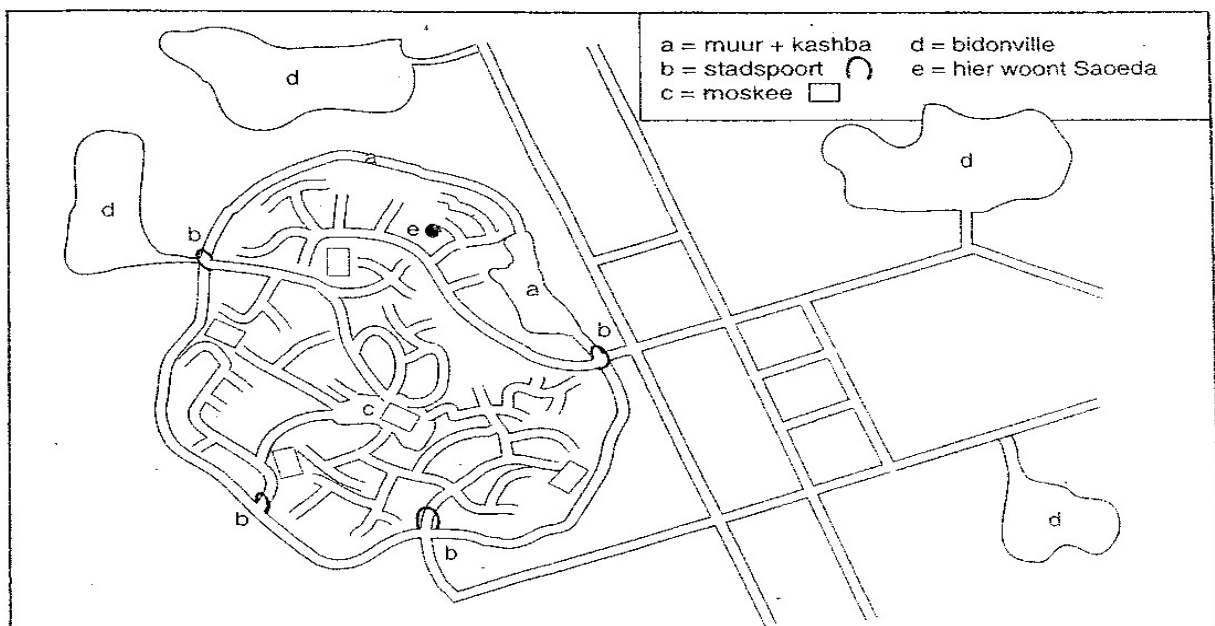


dat de regen in Afrika aan seizoengebonden is. Het komt met heel veel ineens of, op sommige plaatsen, helemaal niet. Plotselinge hevige regenval kan overstromingen veroorzaken, waardoor en bodem en gewas meegesleurd wordt. Het is ook mogelijk dat de Sahel nu minder regen krijgt dan in het verleden.

MAROKKO



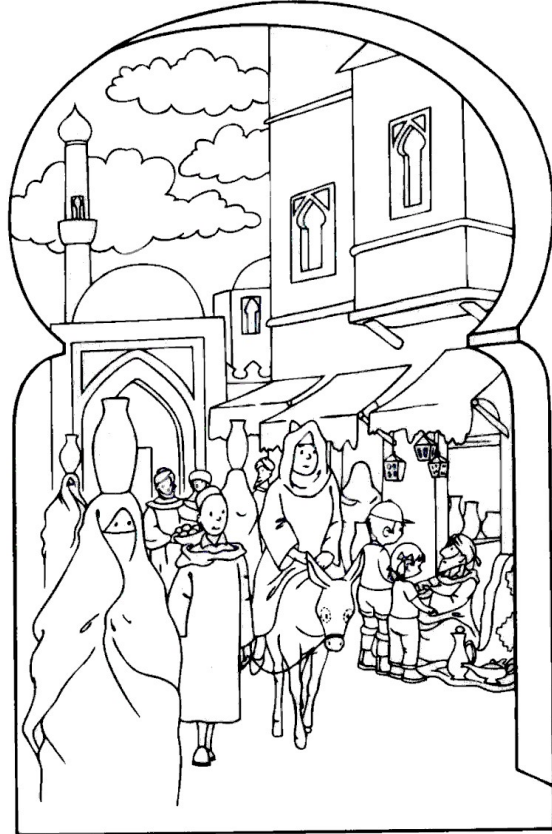
1. Kleur een randje langs de kust van Marokko blauw
2. Kleur de landsgrenzen van Marokko geel.
3. Kleur de koningssteden rood: 1 Rabat, 2 Fès, 3 Meknès, 4 Marrakesh
4. Kleur de volgende steden oranje: 5 Tanger, 6 Casablanca, 7 Agadir.
5. Kleur deze woestijnsteden geel: 8 Ouarzazate, 9 Zagora.
6. Kleur de gebergten bruin: A Rif gebergte B Midden Atlas, C Hoge Atlas en D Anti Atlas.
7. Kleur de volgende oueds of wadi's (rivieren) blauw: a Oued Dre, b Oued Ziz



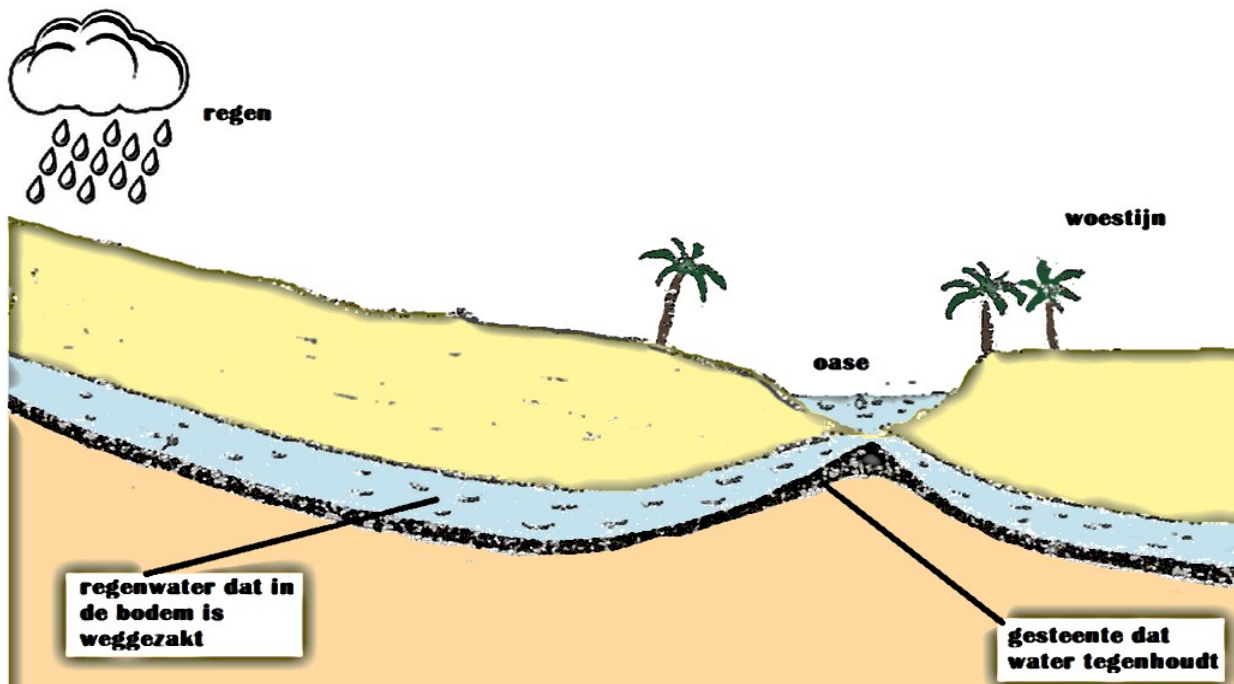
Kleur de stadsmuur om de medina met de poorten en het fort (kashba) rood.
 Kleur de bidonvilles lichtblauw.
 Kleur de grote moskee donkergroen en de andere moskeeën lichtgroen
 Kleur de souks in de medina blauw.
 Kleur de doodlopende straatjes in de medina geel. Kleur de wegen voor autoverkeer paars.

DE WOESTIJN

Hoe ontstaat een oase? In de woestijn valt bijna geen regen. Het water in de woestijn zit voor het grootste deel diep onder de grond. Diep onder de grond stroomt het regenwater dat een eind verderop in de bodem is weggezakt. Maar hier en daar heeft de bodem een andere opbouw en komt het water naar de oppervlakte. Woestijnvolkeren wonen vaak in de buurt van een oase. De mensen in de woestijn moeten putten graven om erbij te komen, of ze moeten een speciale plek vinden waar het water naar de oppervlakte komt. Zo'n plek noem je een **oase**. Ze gebruiken die om het land van water te voorzien, zodat ze er voedsel kunnen verbouwen.



Welkom in Marokko! Leo en Leonie doen boodschappen op de "souk", de Marokkaanse markt. Pak je kleurpotloden en kleur de Marokkaanse markt!



Leestaak 1: De Toearegs in de Saharawoestijn



Afanou

Ik heet Afanou en ben een Toeareg-jongen. Men heeft mij gevraagd om je wat meer te vertellen over ons volk.

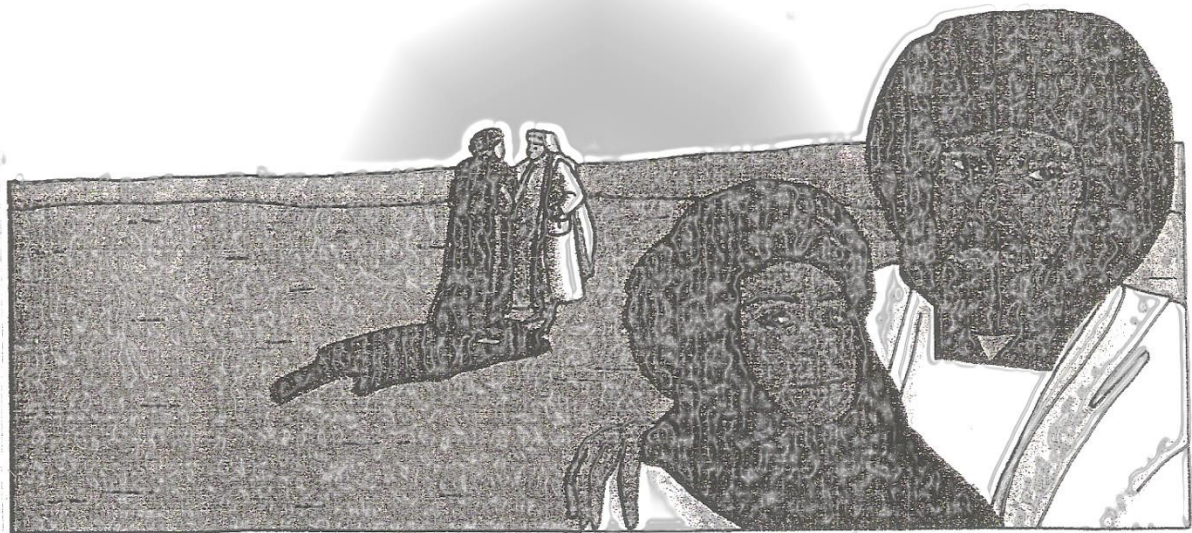
Leven in de woestijn

Wii leven in de Sahara, Dat is de grootste woestijn ter Wereld. In een woestijn is het erg droog en warm. 50°C overdag is geen uitzondering. 's Nachts kan het er ontzettend

koud zijn, soms wel 10°C onder nul.

Van oase tot oase

Mijn vader is een handelaar in zout, graan en dadels. De mannen en de jongens trekken met kamelen van oase tot oase. Wij reizen vaak 's nachts, omdat het overdag veel te warm is. Mijn vader gebruikt de sterren om de richting te bepalen.



Koppige kamelen

Kamelen kunnen koppig en dwars zijn. Ze kreunen en steunen wanneer ze beladen worden. Onze kamelen zijn vrouwtjes. Tussen voor- en achterpoten van een kameel is een touw. Het touw voorkomt dat vrouwtjes uit ons kamp weglopen op zoek naar rondzwervende mannetjes.



Volk zonder land

Wij leven als nomaden. Dat betekent, dat ons volk door de woestijn trekt. Onze bezittingen worden gedragen door kamelen. De Toearegs hebben nooit een eigen land gehad.

Het volk van de sluier

Mijn vader en ik dragen donkerblauwe gewaden. Net als de andere mannen en jongens dragen wij een tulband met een sluier (litham) voor de mand, om de Boze geesten te weren.



Tentenkampen

Wij leven in tenten. De vrouwen en meisjes blijven in het kamp. Zij dragen geen sluiers. Ze hoeden de geiten en zorgen ervoor dat er altijd water in het kamp aanwezig is. Ze halen water in zelfgemaakte waterzakken van geitenhuid. We gooien niets weg Samen met de andere jongens ben ik verantwoordelijk voor het eten. is Morgens stampen we gierst fijn om pap te maken. De hele dag door maken we thee.

De theebladeren zijn voor de kamelen. Het leven in de woestijn is zwaar. Daarom gooien wij niets weg.

Jonge vrouwen voor rijke sultans

Vroeger hadden de Toearegs een slechte naam. Ze stonden bekend als rovers en moordenaars. Ook handelden zij in slaven, Vooral mooie jonge vrouwen, die ze verkochten aan rijke sultans.



Dingen zien die er niet zijn

Het is zo heet in de woestijn, dat de lucht ervan trilt. Door een speciale weerkaatsing van het licht zie je daardoor soms in de verte dingen die er niet echt zijn: water, een oase af zelfs een stad. Wij noemen dat een fata morgana.



Water in de woestijn

Een oase is een van de weinige plaatsen in een woestijn, waar je water kunt vinden. Daar groeien vaak palmen en vruchtbomen. Bij een oase ontmoeten mijn vader en ik andere karavanen en handelaren.

Hevige zandstormen

De kamelen hebben geen last van zandstormen. Maar mijn vader en ik wel. Zodra er een storm komt opzetten, kruipen wij met ons voedsel en waterzakken tegen een kameel aan en dekken ons af met een tentzeil. Zo'n storm kan uren duren.



Zout

Zout is bij ons net zo kostbaar als goud. In de woestijn kun je door de hitte snel uitdrogen. Daarom voegen wij veel zout aan ons eten toe. Zout houdt vocht vast. Dat helpt je om te overleven.



EINDE LEESTAAK 1

DE TOEAREGS IN DE SAHARA.

Je hebt de tekst goed gelezen.

Probeer antwoord te geven en zorg ervoor dat je antwoord zo VOLLEDIG mogelijk is. Je moet alleen de vraag zo nauwkeurig mogelijk beantwoorden, dus geen dingen opschrijven die niets met de vraag te maken hebben. Lees je werk na als je klaar bent. Succes!

1. Wanneer en waarom trekken de Toearegs van oase naar oase?

2. Wat kun je vertellen over de kamelen van de Toearegs?

3. Wat is een "lithan" en waarom wordt hij gedragen?

4. Welke taken hebben de Toeareg-vrouwen?

5. Waarom hadden de Toearegs vroeger een slecht naam?

6. Wat is een fata morgana?

7. Om Welke redenen is een oase belangrijk?

8. Hoe beschermen de Toearegs zich tegen een zandstorm?

9. Waarom is zout van levensbelang?

10. Maak een tekening die past bij de tekst en werk netjes; het telt mee in de beoordeling.



In het volgende verhaal moet jij de ontbrekende woorden invullen. Als je de genummerde letters achter elkaar zet, vind je iets wat ook op een afbeelding in het leerboek te zien is. Je moet kiezen uit de volgende woorden (maar kijk goed uit): *couscous ~ dadels ~ djellaba ~ grind ~ groente ~ Hoge Atlas ~ kamelen ~ kudde ~ Mali ~ Marrakech ~ Niger ~ nomaden ~ oase ~ rots ~ wadi ~ woestijn ~ zand ~ zandstorm ~ zeven.*



Vanuit

			8				
--	--	--	---	--	--	--	--

 vertrekt de karavaan naar Timboektoe. De uitgestrekte droge

		4				
--	--	---	--	--	--	--

 zindert van de hitte. De

	3					
--	---	--	--	--	--	--

, die vanwege hun deinende gang de schepen van woestijn worden genoemd, zijn zwaar beladen.

Eerst moeten ze over bergen van de

--	--	--	--

			7	
--	--	--	---	--

. Dit is een

2			
---	--	--	--

 woestijn. 's Nachts is het bar koud, dan is iedereen blij met zijn lange wollen

1							
---	--	--	--	--	--	--	--

.

De volgende dag lopen ze door een droge rivierbedding, een

			9
--	--	--	---

. In de

		10	
--	--	----	--

 kunnen ze water en vers voedsel krijgen. Op de terugweg kunnen ze hier

		6			
--	--	---	--	--	--

 meenemen voor West-Europa. Dan moet de karavaan door de eerste duinen.

Hier begint de

			13
--	--	--	----

 woestijn. Na enkele dagen wordt de lucht plotseling verduisterd door een

				11				
--	--	--	--	----	--	--	--	--

, die urenlang aanhoudt. Ze ontmoeten ook mensen die hier wonen.

Dat zijn

					5	
--	--	--	--	--	---	--

. Eindelijk, na meer dan

		12			
--	--	----	--	--	--

 weken komen ze op de plaats van bestemming in het land

--	--	--	--

 aan de rivier de

--	--	--	--	--	--

.

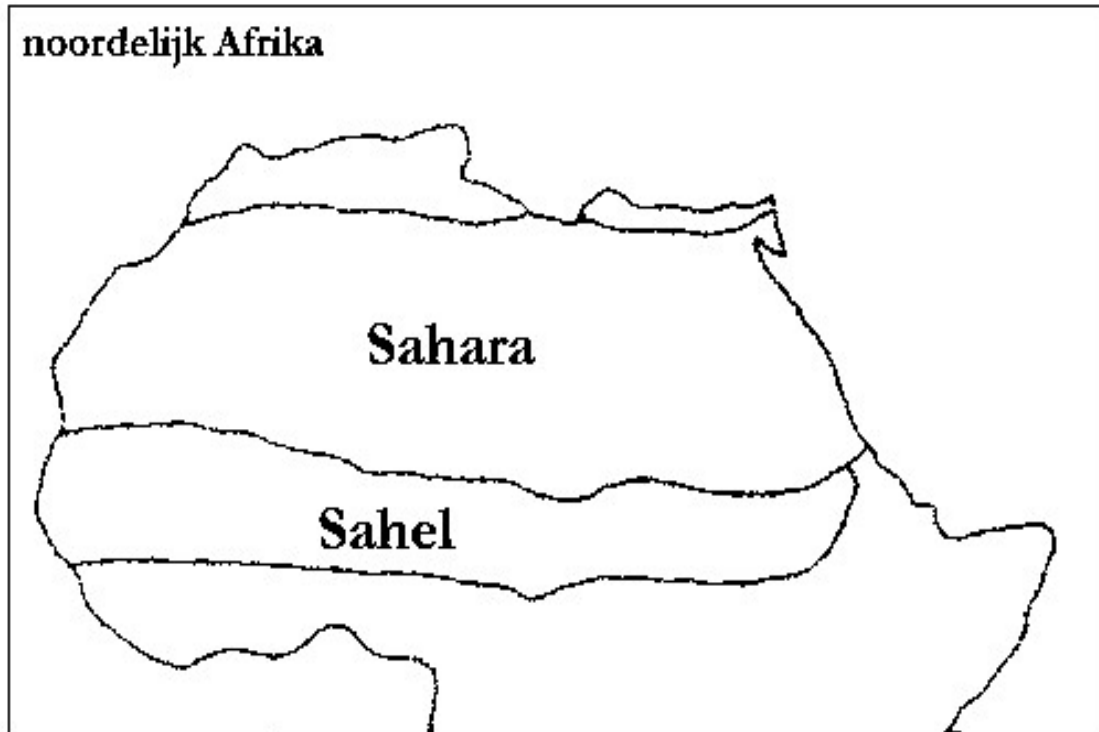
De oplossing is:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----



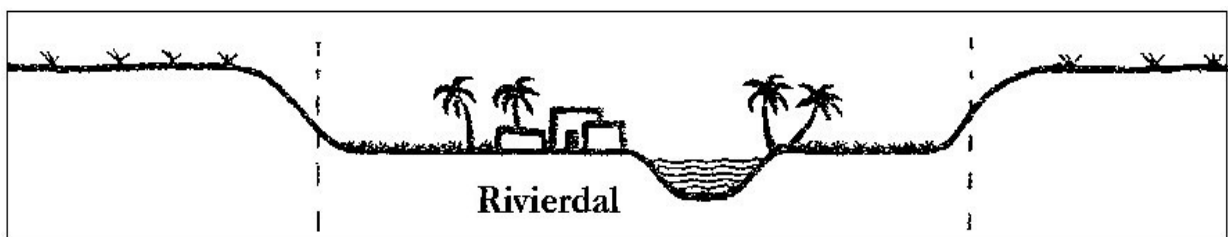
De Sahel ligt langs de zuidrand van de Sahara. Het is geen woestijn, maar wel een droog gebied met steppen. Veel bewoners van de Sahel leven van de landbouw, maar voor landbouw is water nodig.

- a. Bekijk het kaartje. Kleur de Sahara geel en de Sabel lichtbruin.



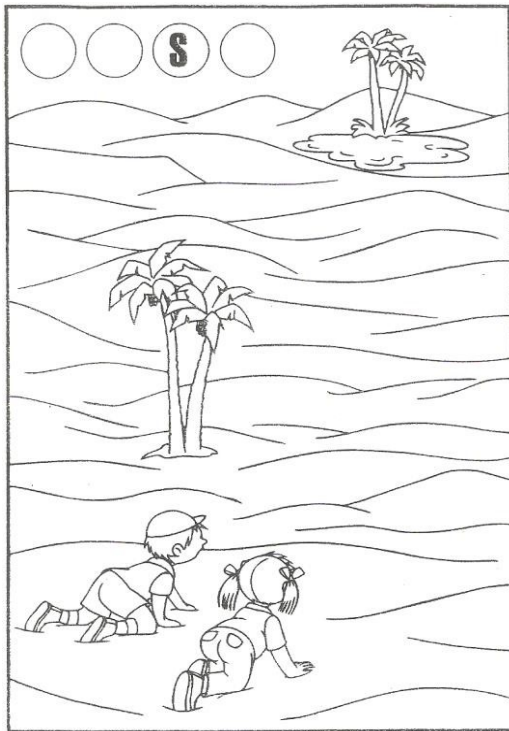
- b. Sommige boeren in de Sabel hebben geluk. Hun akkers liggen langs een rivier, Zij kunnen rivierwater gebruiken om hun gewassen te laten groei en. Bekijk de doorsnede. Kleur de rivier blauw en de grond in het rivier dal groen.

- c. Maar de meeste boeren hebben hun akkers niet langs de rivier. Zij zijn voor water afhankelijk van de regen. Kleur de grond buiten het rivierdal geel.



Boeren die afhankelijk zijn van de regen moeten ieder jaar rekening houden met misoogsten. Waarom? _____



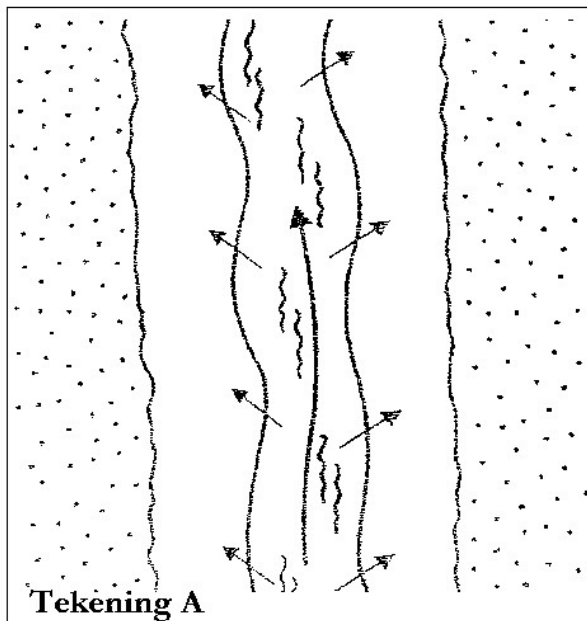


Welkom in LIBIË!

Leo en Leonie hebben het zo warm! Hoe moeten ze lopen om bij het meer te komen? En hoe heet een klein groen gebied in een grote, warme en zanderige woestijn? Schrijf deze naam in de cirkels en kleur de tekening.

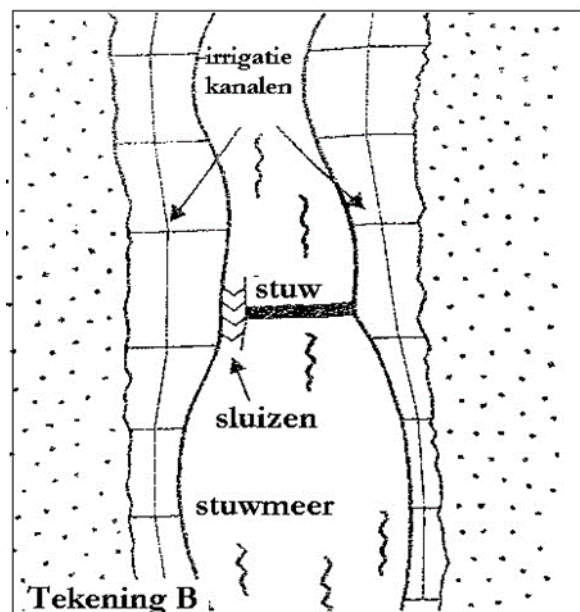
Er wonen ongeveer 6 miljoen mensen in Libië. De meesten wonen in het noorden aan de kust en oosten van het land. De mensen spreken bijna allemaal Arabisch. De inwoners zijn van oorsprong Berbers en Arabieren. Er wonen ook Toeargs en Toeboe in Libië. Dat zijn nomaden die in het zuiden van Libië wonen. Bijna iedereen is moslim. Er is een klein groepje katholieken en koptisch orthodoxen. Maar ook in het rivierdal kunnen de gewassen verdrogen. Dat komt omdat de rivier in de

droge tijd vaak te weinig water bevat om de akkers te kunnen bevoeien. Daarom is op een aantal plaatsen een stuwdam in de rivier gebouwd.



Kleur tekening A:

de rivier - blauw
bevoeide akkers - groen
andere gebieden - geel



Kleur tekening B:

rivier en stuwmeer - blauw
bevoeide akkers - groen
andere gebieden - geel

Het werelddeel Afrika ligt voor een groot deel in de tropen. Op kaartje A is dat te zien, Alleen in het noorden en zuiden van Afrika liggen gebieden die buiten de tropen vallen. Deze beide gebieden liggen in de subtropen.

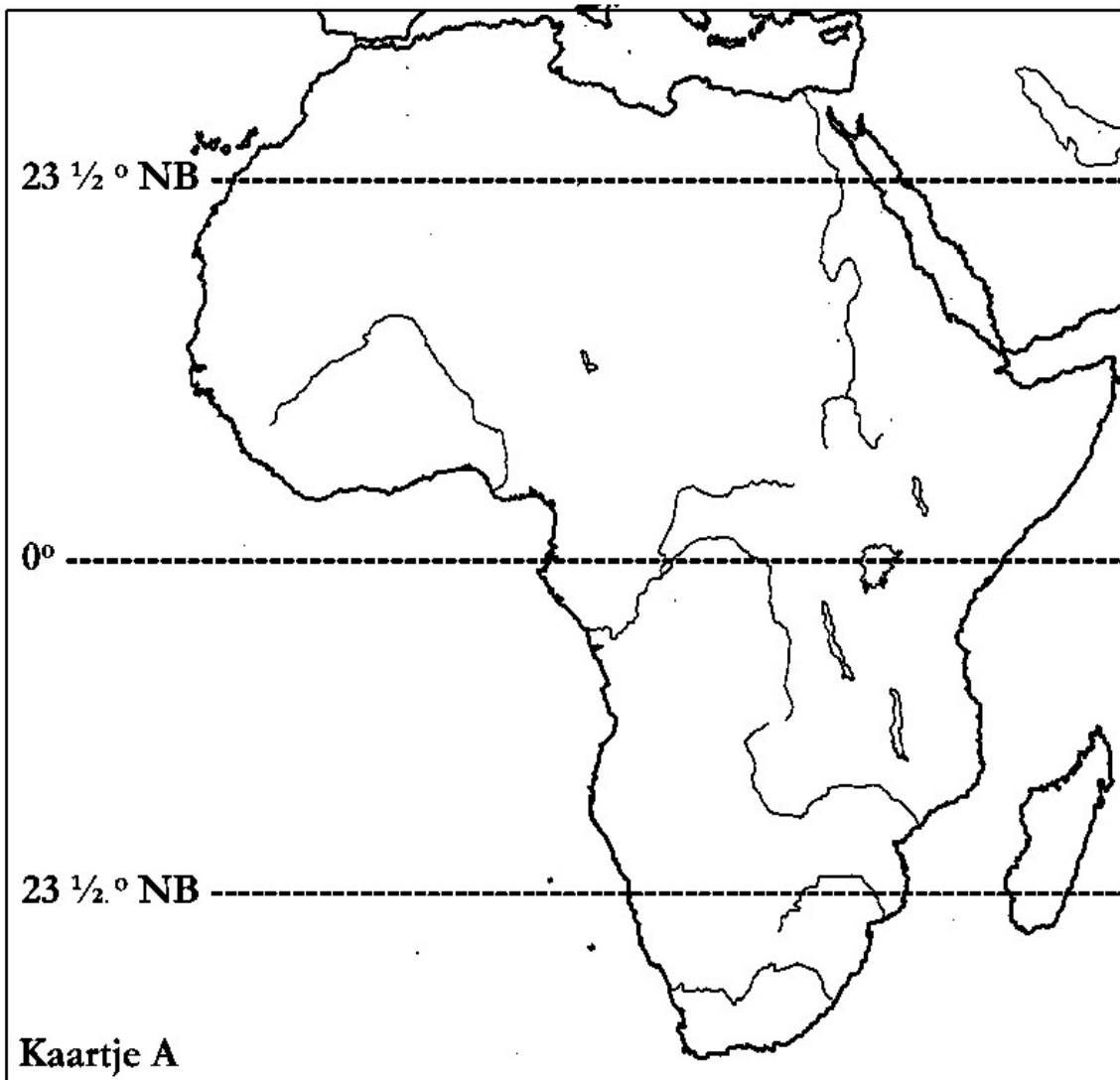
Hoe heet de lijn waarbij staat:

0° : _____

23 ½° NB: _____

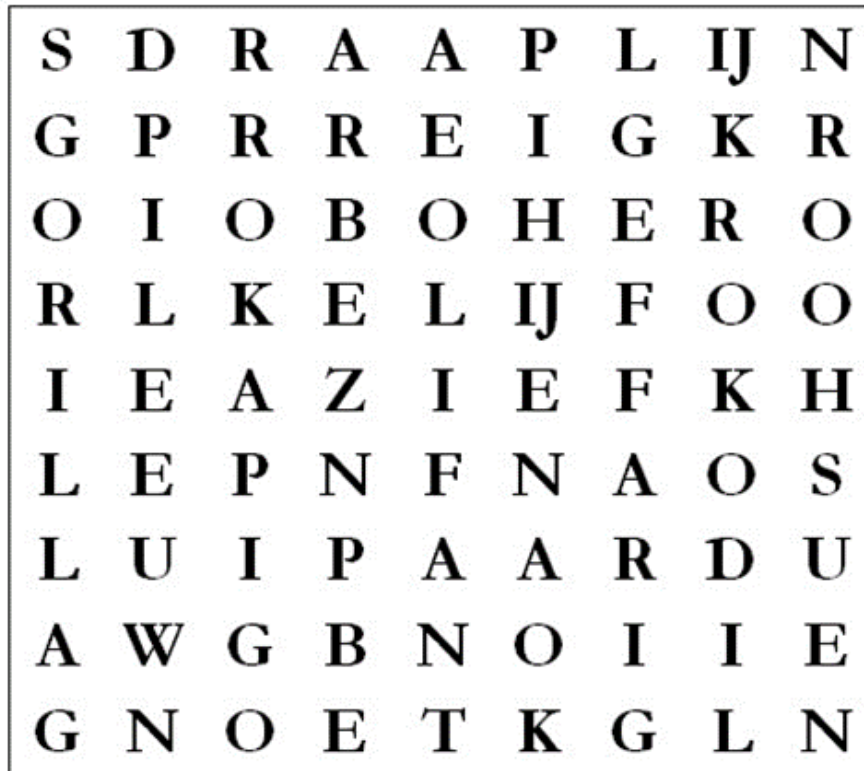
23 ½° ZB: _____

Kleur het tropisch deel van Afrika groen.
Kleur de beide subtropische gebieden geel.



In de puzzel zitten de namen verborgen van 13 Afrikaanse dieren. De namen staan: Van links naar rechts en van rechts naar links. Van boven naar beneden en van beneden naar boven Zoek op:

gier - krokodil - okapi - giraffe - leeuw - olifant - gnoe - luipaard - zebra - gorilla - neushoorn - hyena - nijlpaard



Wanneer je alle namen hebt gevonden, blijven er 9 letters over.

Schrijf die letters op de lijn naast de puzzel. je krijgt dan de naam van nog een Afrikaans dier: _____

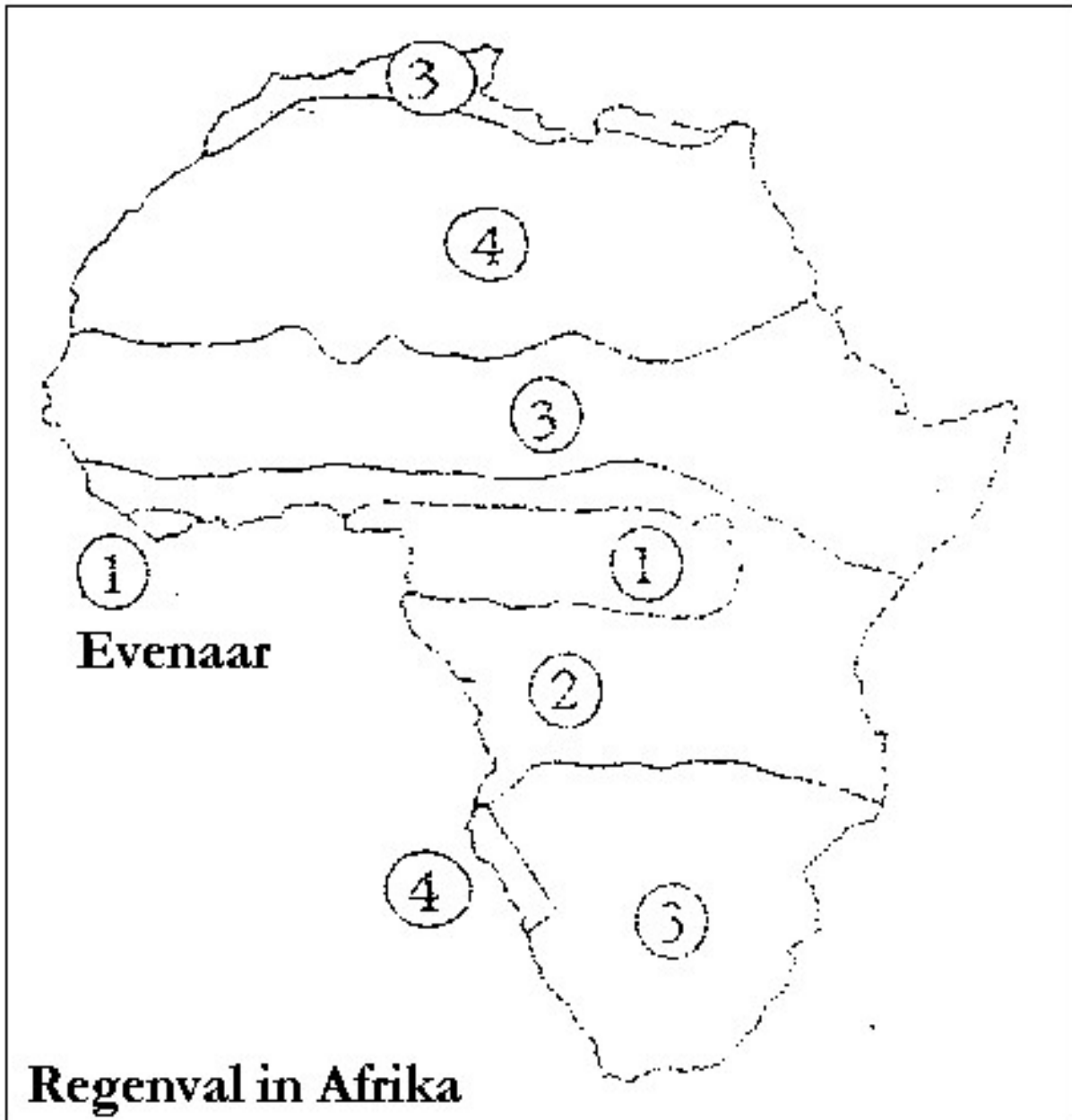


een okapi



Hier zie je een kaart van de regenval in Afrika.

Hoe **donkerder** een gebied, hoe **meer regen** er in een jaar valt. In de **lichtste** gebieden valt bijna **helemaal geen regen**.



Kleur in de kaart:

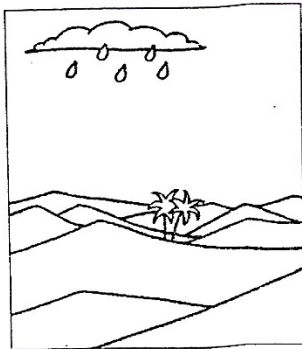
gebieden met 1 donkergroen

gebieden met 2 lichtgroen

gebieden met 3 donkergeel

gebieden met 4 lichtgeel

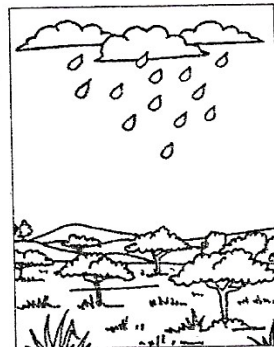
Je weet dat op de ene plaats meer planten groeien dan op de andere. Dit kan te maken hebben met de temperatuur of met de grond. Maar ook met de hoeveelheid neerslag. Omdat in Afrika grote verschillen in regenval voorkomen, zijn er ook grote verschillen in plantengroei. Op de vier tekeningen is dat te zien.



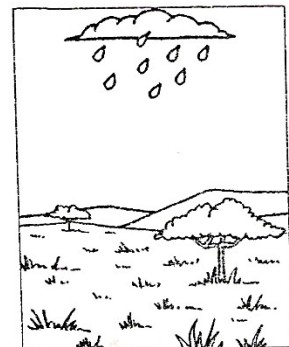
Tekening A



Tekening B



Tekening C



Tekening D

Vergelijk de tekening met het regenkaartje van Afrika op blz. 17 en vul in.

tekening A hoort bij gebied: _____

tekening B hoort bij gebied: _____

tekening C hoort bij gebied: _____

tekening D hoort bij gebied: _____

Zet daarna onder elke tekening het juiste woord.

Kies uit: *woestijn, savanne, tropisch oerwoud en steppe.*

Kleur de vier tekeningen.

Bekijk het onderstaande schema.

Vul achter iedere zone het juiste land in.

Kies uit: *Nederland, Nigeria, Finland en Marokko.*

Vul daarna ook achter iedere zone het juiste gewas of dier in.

Kies uit: *banaan, aardappel, rendier en sinaasappel.*

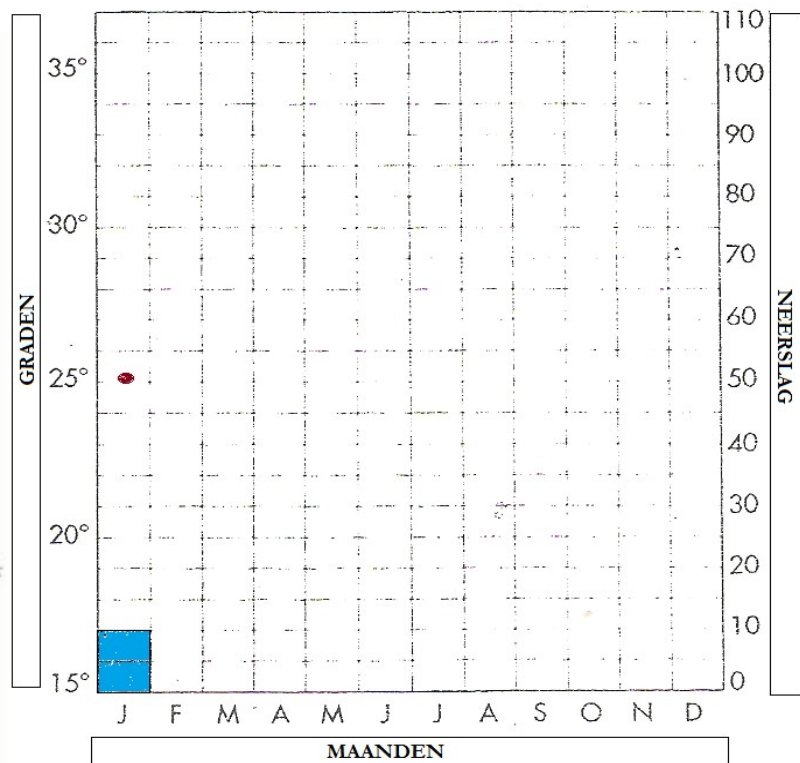
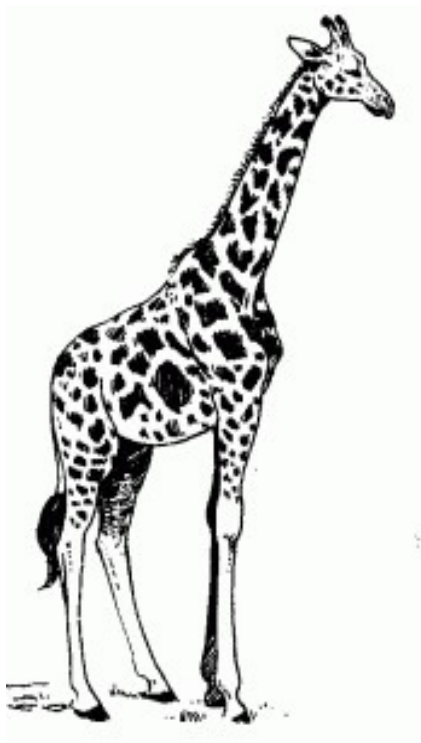


	Land	Gewas of dier
tropisch	_____	_____
subtropisch	_____	_____
gematigd	_____	_____
koud	_____	_____



Je ziet hieronder een grafiek van een steppeklimaat. Deze grafiek is nog niet af. Trek een **lijn** voor de temperatuur, teken de **staafjes** voor de neerslag en kleur ze. Januari is al ingevuld.

<i>maand</i>	<i>temperatuur</i>	<i>neerslag</i>	<i>maand</i>	<i>temperatuur</i>	<i>neerslag</i>
januari	25	10	juli	26	0
februari	27	30	augustus	30	10
maart	31	60	september	33	30
april	35	100	oktober	36	110
mei	33	40	november	32	50
juni	29	20	december	28	0



De meeste regen valt in de twee maanden _____ en _____

De zon staat dan 's middags loodrecht boven de

- Kreeftskeerkring evenaar Steenbokskeerkring

De minste regen valt in de twee maanden _____ en _____

De zon staat dan 's middags loodrecht boven de

- Kreeftskeerkring evenaar Steenbokskeerkring

